

АКЦИОНИ ПЛАН ЗА 2025. ГОДИНУ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ СТРАТЕГИЈЕ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ И БОРБУ ПРОТИВ РОДНО ЗАСНОВАНОГ НАСИЉА ПРЕМА ЖЕНАМА И НАСИЉА У ПОРОДИЦИ ЗА ПЕРИОД ОД 2021. ДО 2025. ГОДИНЕ

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. ПРАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ АКЦИОНОГ ПЛАНА

Правни основ за доношење Акционог плана за 2025. годину за спровођење Стратегије за спречавање и борбу против родно заснованог насиља према женама и насиља у породици за период од 2021. до 2025. године (у даљем тексту: Акциони план) је садржан у одредбама члана 38. став 1. Закона о планском систему Републике Србије,¹ којим је прописано да документ јавних политика на републичком нивоу усваја Влада, осим ако је другачије прописано посебним законом, као и чланова 18. и 19. истог закона којима су дефинисани појам и обавезни елементи акционог плана.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ АКЦИОНОГ ПЛАНА

Борба против насиља према женама и насиља у породици представља један од приоритетних циљева Владе Републике Србије. Кључни међународни уговори у овој области су Конвенција о елиминисању свих облика дискриминације жена² (*CEDAW*) и Конвенција Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици³ (Истанбулска конвенција), које је Република Србија ратификовала, чиме се обавезала за унапређење националног правног оквира система превенције и заштите од родног заснованог насиља према женама и насиља у породици и деловања одговорних институција, као и праћење и квалитетно извештавање о постигнутим резултатима.

Такође, Влада Републике Србије је 2020. године усвојила ревидирани Акциони план за Поглавље 23 – Правосуђе и основна права. У оквиру Прелазног мерила 3.4.2. предвиђен је развој нове националне стратегије и акционог плана за спречавање и сузбијање насиља над

¹ "Службени гласник РС", број 30/2018.

² Закон о ратификацији Конвенције о елиминисању свих облика дискриминације жена, "Службени гласник РС – Међународни уговори", бр. 11/81.

³ Закон о потврђивању Конвенције Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици, "Службени гласник РС – Међународни уговори", бр. 012/13.

женама у породици и партнерским односима, као и праћење ових стратешких докумената на основу мерљивих индикатора.

У складу са горе наведеним, како би се на свеобухватан начин приступило примени ратификованих међународних уговора у циљу унапређења и заштите људских права жртава свих облика родно заснованог насиља према женама и девојчицама и насиља у породици, превенције насиља и развијања родно одговорног система услуга подршке жртвама насиља, Влада Републике Србије је 2021. године усвојила Стратегију. Као што је предвиђено Законом о планском систему, акциони план је саставни део стратегије и детаљно разрађује њену примену.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ПРЕДЛОЖЕНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА

Акциони план је документ којим се разрађује спровођење Стратегијом предвиђених мера и активности у циљу управљања динамиком реализације мера јавних политика које доприносе остваривању утврђених посебних циљева, а тиме и постизању општег циља Стратегије. Акциони план је припремљен за 2025. годину, а конкретизацијом свих мера и активности које ће бити предузете у наведеном периоду ствара се основ за унапређено деловање одговорних институција и праћење постигнутих резултата и квалитетно извештавање, као и благовремена ревизија циљева и идентификованих мера.

Структурно је Акциони план подељен на један општи и четири посебна циља који прате Стратегију.

Општи циљ је усмерен на обезбеђење ефикасне превенције и заштите од свих облика родно заснованог насиља према женама и девојчицама и насиља у породици и развијање родно одговорног система услуга подршке жртвама насиља.

Да би се постигао наведени општи циљ, планирано је четири посебна циља:

Посебан циљ 1: Унапређено деловање свих актера на превенцији родно заснованог насиља према женама и насиља у породици.

Посебан циљ 2: Обезбеђена ефикасна и делотворна заштита жртава и успостављене доступне и адекватне опште и специјализоване услуге подршке жртвама насиља.

Посебан циљ 3: Инкриминисани сви облици насиља према женама и насиља у породици, у складу са међународним стандардима, обезбеђени услови за адекватно процесуирање и кажњавање учинилаца, унапређен положај жртава и сведока и остваривање права жртава на обештећење.

Посебан циљ 4: Интегрисане јавне политике и успостављен целовит и функционалан систем прикупљања и анализе података о родно заснованом насиљу према женама и насиљу у породици.

За сваки од посебних циљева су дефинисани кључни показатељи, мере које доприносе њиховом остварењу, институције надлежне за спровођење мера, као и институције учеснице у спровођењу мера и показатељи резултата за планиране мере.

Остварење првог посебног циља планирано је кроз реализацију следећих мера:

- Подизање свести јавности о узроцима, распрострањености и штетним последицама родно заснованог насиља према женама и насиља у породици и других облика родно заснованог насиља;
- Унапређење разумевања и знања доносилаца одлука, надлежних институција и установа о узроцима, распрострањености и последицама родно заснованог насиља према женама и насиља у породици;
- Јачање капацитета запослених у правосуђу за адекватну примену прописа како би се осигурала ефикасна породичноправна и кривичноправна заштита жена од родно заснованог насиља према женама и насиља у породици и умањила секундарна виктимизација жена жртава насиља;
- Унапређење медијског извештавања о родно заснованом насиљу према женама и насиљу у породици;
- Обезбеђивање услова за спровођење одговорних, на сигурности жртава заснованих, програма рада са учиниоцима родно заснованог насиља према женама и насиља у породици у систему социјалне заштите.

Остварење другог посебног циља планирано је кроз реализацију следећих мера:

- Усаглашавање законодавног оквира са међународно преузетим обавезама у циљу свеобухватне заштите и унапређења подршке жртвама родно заснованог насиља према женама и насиља у породици;
- Информисање жртава насиља;
- Унапређење општих услуга за жене жртве родно заснованог насиља према женама и насиља у породици кроз дефинисање стандарда рада и обезбеђивање доступности услуга женама из осетљивих група;
- Унапређење специјализованих услуга за жене жртве родно заснованог насиља према женама и насиља у породици кроз дефинисање стандарда за и обезбеђивање доступности услуга женама из осетљивих група;
- Спречавање фемицида као екстремне манифестације постојећих облика насиља према женама.

Остварење трећег посебног циља планирано је кроз реализацију следећих мера:

- Осигурати пуну, ефикасну и делотворну кривичноправну заштиту жена од родно заснованог насиља према женама и насиља у породици;

- Осигурати пуну заштиту жена жртава родно заснованог насиља и насиља у породици од учинилаца насиља током кривичног поступка и након извршења кривичних санкција.

Мере које доприносе остварењу четвртог посебног циља су следеће:

- Усвојене свеобухватне, делотворне и координисане политике које подржавају институционални одговор на родно засновано насиље према женама и насиље у породици;
- Обезбеђена активна улога женских специјализованих организација цивилног друштва у пружању услуга и креирању политика и мера за спречавање и борбу против свих облика родно заснованог насиља према женама и насиља у породици;
- Успостављање јединствене централне евиденције о свим облицима родно заснованог насиља према женама и насиља у породици.

За реализацију сваке од наведених мера предвиђене су одговарајуће активности, орган који је одговоран за спровођење активности и органи који учествују у спровођењу, као и рокови за спровођење. За праћење спровођења Акционог плана задужено је Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. Праћење спровођења Акционог плана ће омогућити Јединствени информациони систем за планирање, праћење спровођења, координацију јавних политика и извештавање у који ће бити унет садржај Акционог плана и кроз који ће се пратити спровођење истог, те извештавати о учинцима спровођења Акционог плана, сходно члану 47. Закона о планском систему Републике Србије. Институције које спроводе мере и активности предвиђене Акционим планом податке и информације о реализацији активности, остварењу показатеља и утрошеним финансијским средствима уносе у Јединствени информациони систем. Институције одговорне за реализацију мера размењиваће информације са организацијама цивилног друштва о реализованим програмима, пројектима и активностима. Спровођење Акционог плана захтева интензивну сарадњу различитих сектора те сви органи и институције које су одређене као носиоци и учесници у спровођењу активности имају обавезу да писмено извештавају Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања о спровођењу мера и активности на годишњем нивоу. На основу праћења спровођења активности за које су одговорни, сви органи и институције, носиоци спровођења активности, израђују прилог за годишњи извештај о резултатима спровођења Акционог плана који ће, у складу са чланом 43. Закона о планском систему, припремити Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања најкасније у року од 120 дана по истеку календарске године од дана усвајања.

IV ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ АКЦИОНОГ ПЛАНА

Средства за спровођење Акционог плана обезбеђиваће се из различитих извора и то: из националног буџета, из средстава намењених унапређењу родне равноправности и борбе против насиља према женама опредељених у буџету Аутономне покрајине Војводине и буџета јединица локалне самоуправе, из средстава донатора, односно путем програма и пројеката који ће се усвојити и реализовати на основу Стратегије и њеног Акционог плана.

У спровођењу овог документа држава ће се ослонити на сопствена средства, у циљу прихватања финансијске одговорности и власништва над овим документом јавне политике. Опредељена средства по мерама исказана су у поглављу V. Табела Акционог плана. У оквиру поглавља V. Табела Акционог плана, у делу Извори финансирања мере, приказани су и донатори који својим средствима директно финансирају обуке, семинаре, анализе и друге активности.

Финансијски ефекти за спровођење Акционог плана усклађују се са средњорочним оквиром расхода из буџетске процедуре за 2025. годину, као и са лимитима које је Министарство финансија одредило за одговарајуће разделе.

Имплементација мера предвиђених Акционим планом неће имати утицаја на међународне финансијске обавезе државе зато што никакво задуживање није планирано.